

Математична освітня галузь

Тема 5.2. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

Професійне рандеву – як неможливе стає можливим

Поняття професійної спільноти педагогів в Україні поширене недавно. Вперше його було визначено у [положенні про центр професійного розвитку педагогічних працівників](#). В ньому зазначено, що «Професійна спільнота педагогічних працівників – це товариство (об'єднання, група) педагогічних працівників, які об'єднані спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності» [1].

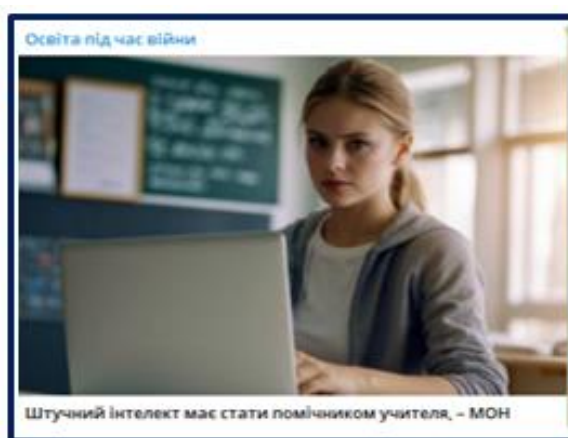
Проте у світі практика таких спільнот існує давно й визнається однією з найефективніших стратегій фахового розвитку вчителя. [Дж. Дьюї](#) підкреслював, що будь-які види людських спільнот містять функцію навчання [2]. Він навіть розробив критерії, які дозволяють визначити міру педагогічної цінності будь-якого виду соціалізації тої чи іншої спільноти. В роботах Селестена Френе згадується шкільна кореспондентська мережа, яку він розробив та організував. Це були перші спроби використання засобів комунікації для згуртування навчальної спільноти та оптимізації її діяльності.

У кожній країні вони мають різні назви: «навчальна спільнота», «спільнота тих, хто навчається», «спільнота професійного навчання», «група педагогічної майстерності», «група професійного вдосконалення», але всі вони характеризуються спільними ознаками, як-от добровільна участь, рівноправність і взаємонавчання, довіра й рефлексія.

Папач Ольга Іванівна,
старший викладач кафедри
математики і методики її навчання
ДЗ «ПУНПУ імені
К. Д. Ушинського», кандидат
педагогічних наук, тренер НУШ

**Networks get you out of your
own narrow world**

Fullan, 2005

https://t.me/education_during_war

SITE — міжнародна освітня, професійна організація, віртуальна освітня спільнота, заснована з метою підвищення рівня знання, теорії, якості навчання та викладання на всіх рівнях освіти, використовуючи інформаційні технології.

<https://site.aace.org/>

Завдяки впливу Інтернету з'явилась можливість у створенні мережевих спільнот. Мережева активність педагога – одне з найактуальніших явищ, пов'язаних з процесами інформатизації в системі освіти.

Відомий письменник, дослідник віртуальних спільнот [Говард Рейнгольд](#) ще в 1980 році одним з перших визначив віртуальну спільноту – «соціальне об'єднання, яке виростає з мережі, коли група людей підтримує відкрите обговорення достатньо довго і толерантно для того, щоб сформувані мережу особистих стосунків в кіберпросторі» [3].

Канадський дослідник [Майкл Фуллан](#), директор по глибинному лідерству, розмірковуючи на тему освітніх об'єднань, писав: «Коли ви розширюєте свій світ горизонтально в межах свого рівня та вертикально між рівнями, ви отримуєте ідеї та перспективи. Коли так робить багато людей, вони буквально покращують сам освітній контекст, у якому працюють. Мережі виводять вас із власного вузького світу» [4].

Мережеві соціально-педагогічні співтовариства нині створюються на основі соціальних сервісів, які мають більшу доступність, простоту розуміння матеріалів у будь-яких форматах, відкритість і можливість розширення форм спільної діяльності.

Українська дослідниця [Литвинова С. Г.](#) визначає віртуальну предметну спільноту як: «об'єднання вчителів-предметників, яке виростає з мережі, має спільні інтереси, прагнення та цілі, активно спілкується між собою як на професійні, так і на непрофесійні теми». Причому вибір мережі – за вчителем [5].

<http://surl.li/ufuxr>

<https://site.ace.org/membership/>

<http://surl.li/ugfyv>

Математична освітня галузь

Головними цілями організації мережевої взаємодії вчителів є:

- створення єдиного інформаційного простору;
- обмін досвідом, підтримка і співробітництво;
- поширення успішних педагогічних практик;
- організація формального і неформального спілкування на професійні теми;
- ініціація віртуальної взаємодії для подальшого спілкування поза Інтернетом;
- підвищення професійного рівня;
- підтримка нових освітніх ініціатив [6].

Мережеві спільноти забезпечують вчителю **самостійний професійний розвиток**, у нього з'являється додаткова можливість побачити кращі практики, ознайомитися з новими для нього педагогічними формами та інструментами.

Мережа дозволяє зробити **«експертизу» власних напрацювань**, сприяє отриманню відповідей на запитання, які не завжди вчитель наважиться задати колегам по школі.

Спілкування в мережі допомагає у формуванні **адекватної професійної самооцінки** та запобігає вигоранню.

Педагогічна комунікація з колегами забезпечує **соціалізацію** у відкритому професійному середовищі.

Формування мережевих спільнот супроводжується низкою психолого-педагогічних проблем, серед яких низький рівень володіння вчителями ІКТ та мережевої культури, безсистемний характер діяльності мереж, недостатня мотивація для вчителів щодо участі в роботі спільнот, низька якість викладених ресурсів, порушення авторських прав [3].

E-UKRAINE

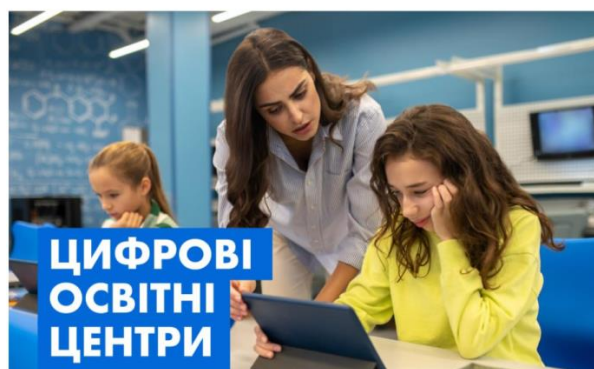
ПОРТАЛ ЦИФРОВОГО ПЕРЕТВОРЕННЯ УКРАЇНИ

ТОП-12 освітніх майданчиків з безкоштовними онлайн-курсами
<https://eukraine.org.ua/ua/news/top-12-osvitnih-majdanchikiv-z-bezkoshtovnimi-onlajn-kursami>

Мережа Українських Освітніх Хабів (Цифрових Освітніх Центрив – DLC) реалізує концепцію Навчання Впродовж Життя (Life Long Learning) з метою розвитку людського капіталу України.

<https://eduhub.org.ua/>

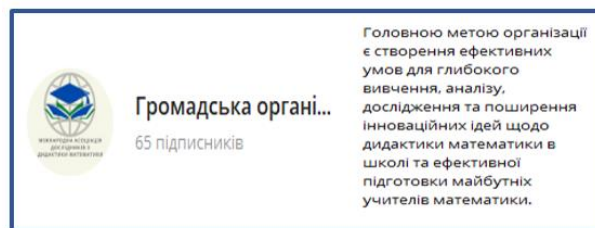

В Україні передбачена мережа цифрових освітніх центрив для дітей
<https://tyzhden.ua/v-ukraini-zapratsiuiemerezha-tsyfrovyykh-osvitnikh-tsentriv-dlia-ditej/>

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

Огляд вітчизняних спільнот показав, що найчастіше їх організаторами стають інститути післядипломної освіти або академії неперервної освіти та педагогічні вищі. Такі спільноти, як правило, діють на обласному рівні. Центри професійного розвитку педагогів створюють спільноти в межах своїх громад. Створення спільноти може виходити від учителя чи групи учителів, один з яких може стати координатором [7]. Часто педагоги очікують від координатора конкретних ідей для власної практики, але його завданням є сприяння рефлексії учасників. Головне для такої спільноти – не створювати вертикальних зв'язків, а розвивати горизонтальний демократичний простір, у якому всі учасники мають рівні права й підпорядковуються правилам групи.

Наведемо декілька прикладів спільнот з проблем викладання математики. На всеукраїнському рівні функціонує Громадська організація «Міжнародна асоціація дослідників з дидактики математики», створена за ініціативи кафедри алгебри і методики навчання математики Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського та за сприяння кафедри математики і теорії та методики навчання математики НПУ імені М. П. Драгоманова. Спільнота зареєстрована в Міністерстві юстиції України, її діяльністю керує правління, в склад якого входять вітчизняні фахівці та професори з США, Болгарії та Молдови, на чолі з головою – професором Школьним О. В. Група відкрита для дослідників з України та інших країн.

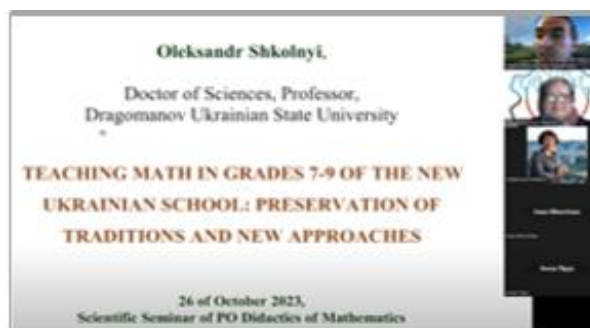

Громадська організація «Міжнародна асоціація дослідників...»

Шановні колеги! Чергове засідання Наукового семінару ГО Дидактика математики відбудеться в четвер, 26 жовтня 2023 року о 17:00 (за Київським часом).

Доповідач - доктор педагогічних наук, професор кафедри методики навчання математики УДУ імені Михайла Драгоманова (Київ, Україна) Школьний Олександр Володимирович.

Тема доповіді - Навчання математики в 7-9 класах Нової Української Школи: збереження традицій та нові підходи.

<http://surl.li/uienr>

Громадська організація «Міжнародна асоціація дослідників...»

Чергове засідання Наукового семінару ГО Дидактика математики відбудеться в четвер, 28 березня 2024 року о 17:00 (за Київським часом). Доповідач - Скворцова Світлана Олексіївна, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, завідувач кафедри математики і методики її навчання ПНПУ імені К.Д.Ушинського. Тема доповіді - Як навчати математики в 5 класі урахуовуючи досвід математичної діяльності, набутий в початковій школі - методичні секрети з досвіду роботи.

<http://surl.li/uieng>

Математична освітня галузь

Організацією щомісяця проводяться засідання, присвячені різноманітним питанням викладання математики та її методики, підготовки майбутніх вчителів математики, ознайомленню з досвідом викладання математики в інших країнах. За допомогою власного телеграм-каналу, який має 65 підписників, записи виступів стають доступними широкому педагогічному загалу.

Впродовж останнього року було проведено 9 засідань, влітку 2023 року громадською організацією разом з Криворізьким державним педагогічним університетом, Дніпропетровським відділенням Малої академії наук України було організовано роботу Літньої математичної школи (online) MathSchoolKDPU – 2023 «Задачі оптимізації».

Значну роботу з формування кола однодумців в Одеській області проводять підрозділи ДЗ «Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського». Так, в стрічці новин групи на Фейсбучі «Кафедра математики та методики її навчання. Університет Ушинського» системно подається інформація про можливість відвідати онлайн-лекції з методики математики, ознайомитися з науковими статтями актуальної тематики, відвідати вебінари, конференції, зустрічі, спрямовані на професійне зростання вчителів. Найбільша увага цього року була привернута до проблем використання ШІ в діяльності вчителя задля створення персоналізованих навчальних маршрутів, забезпечення їх додатковими ресурсами та підтримкою, створення відповідних освітніх середовищ.

Часто спільноти функціонують як групи в популярних соціальних мережах. Наприклад, група «Математика в школі онлайн». Вона існує 9 років як група в

Громадська організація «Міжнародна асоціація дослідників... Чергове засідання Наукового семінару ГО Дидактика математики відбудеться в четвер, 25 січня 2024 року о 17:00 (за Київським часом).

Доповідач - Друшляк Марина Григорівна, доктор педагогічних наук, професор кафедри математики, фізики та методики їх навчання Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Тема доповіді - Цифрові технології у навчанні математики: альтернатива чи необхідність?

<http://surl.li/uienb>

Світлана Скворцова

Адміністратор · 29 травень о 11:17 · 🌐

КРИТЕРІЇ ТА ПОКАЗНИКИ МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МАТЕМАТИКИ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ

Мета статті. Розкрити вплив методичної підготовки майбутнього вчителя математики на розвиток логічного мислення майбутніх вчителів; схарактеризувати критерії та показники методичної компетентності вчителя математики у процесі розвитку логічного мислення учнів.

Математика в школі онлайн

🌐 Загальнодоступна група · 59,5 тис. учасників

<http://surl.li/uijwn>

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

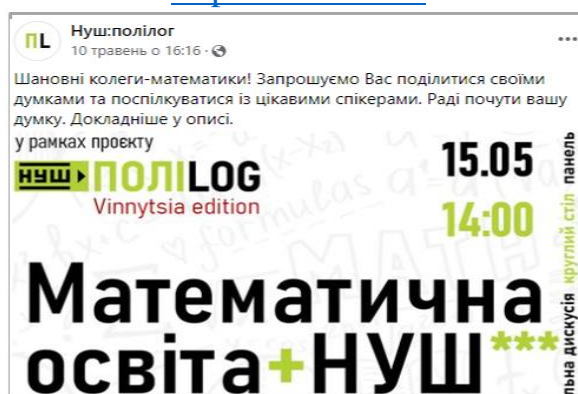
Фейсбуці, в неї входить майже 60 тис. осіб.

Учасники цієї групи мають право публікувати матеріали, пов'язані з математикою, її викладанням або вивченням. Публікації мають абсолютно різний зміст – від прохання пояснити розв'язок завдання із зірочкою до методичної підтримки власних підручників, від пропозицій власного дидактичного матеріалу з певної теми до інтегральних розрахунків. Значна кількість матеріалів присвячена підготовці до НМТ з математики, підсумковим контрольним та діагностичним роботам, в тому числі і для вчителів, які викладають в 5-6 класах за новим Державним стандартом. Серед інших спільнот для вчителів, що працюють за таким же принципом, «Спільнота сучасних учителів і психологів», «Geogebra в Україні», «Математичка» та багато інших.

Для отримання максимальної користі від участі у спільноті вчителі мають визначати свої очікування та час, який готові присвятити спільній діяльності [8]. На ефективність діяльності професійних спільнот впливають також залученість учителів до обговорень; спостереження за проведенням авчальних занять одне одного, надання та отримання зворотного зв'язку для покращення професійної діяльності практик; обмін досвідом та взаємодія за принципом «рівний-рівному»; прийняття місії та цінностей свого закладу освіти [9].

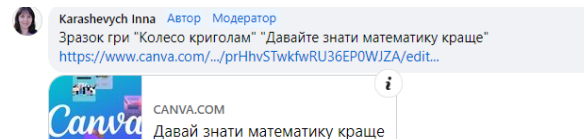

<http://surl.li/uiitd>

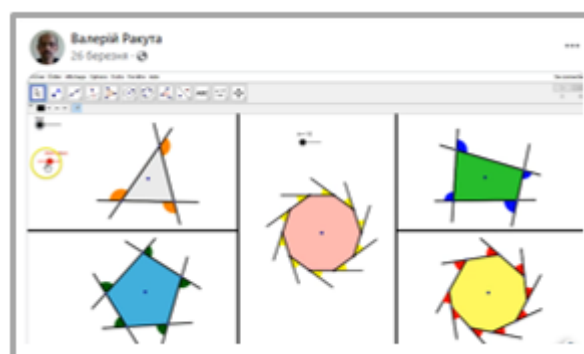
Спільнота сучасних учителів і психологів

Загальнодоступна група · 17,7 тис. учасників

GeoGebra в Україні

Загальнодоступна група · 5,1 тис. учасників

<https://nus.org.ua/articles/yakymy-mayut-buty-tsentry-profesijnogo-rozvytku-pedagogiv-novi-zavdannya-j-funktsiyi/>

В Україні вже напрацьовано позитивний досвід функціонування професійних спільнот педагогічних працівників. Їх успішність залежить від забезпечення неперервного супроводу і зворотного зв'язку для кожного з учасників [6].

З вересня 2020 року почали працювати Центри професійного розвитку педагогічних працівників (ЦПР), основними завданням яких є консультації для вчителів щодо професійного розвитку, психологічна підтримка та поширення інформації про можливості підвищення кваліфікації [10]. Важливою є координація діяльності і це може бути одним із завдань центрів професійного розвитку педпрацівників.

Центри консультують із питань:

- Планування та визначення траєкторії професійного розвитку.
- Проведення супервізії.
- Розроблення документів закладу освіти.
- Впровадження компетентнісного, особистісно орієнтованого, діяльнісного та інклюзивного підходів у навчанні.
- Застосування нових освітніх технологій.
- Організація освітнього процесу за різними формами, у тому числі з використанням технологій дистанційного навчання.

Дорожня карта побудови професійної спільноти педагогічних працівників[11]

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

До переваг створення ЦПРПП можна віднести: заміну функції контролю за діяльністю педагогів на підтримку їхнього професійного розвитку; можливість отримати психологічну підтримку в Центрі; його територіальну доступність; задоволення консультантами запитів педагогічних працівників; незалежність Центру від органів управління освітою; постійне оновлення баз даних освітніх послуг із підвищення кваліфікації та інформування педагогічних працівників про пропозиції суб'єктів підвищення кваліфікації [11].

Представники ЦПРПП мають знаходити відповіді на запитання нового професійного змісту: як проводити бесіду наставника; як допомогти вчителю провести самооцінку його діяльності; як визначити свій рівень професіоналізму; як досягати цілей, до яких прагне вчитель; як опанувати методику активного слухання; як надавати зворотний зв'язок вчителю? [12]

ЦПРПП м. Чорноморська в роботі використовують проектну технологію Agile [13]. Ця технологія має три основних напрями застосування в освіті: через розробку навчальних продуктів, через формування індивідуальної освітньої траєкторії і як педагогічну технологію.

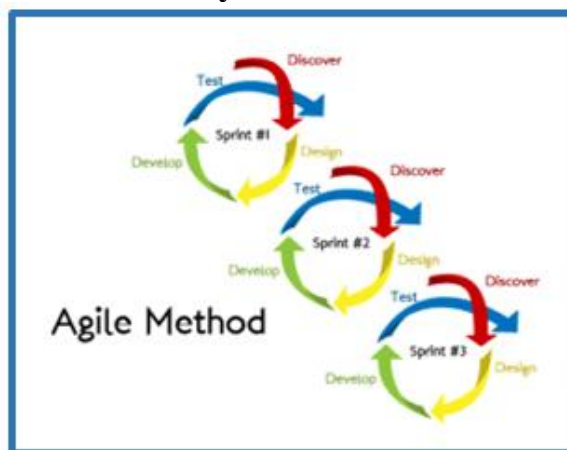
Гнучкість і здатність до швидкої адаптації в мінливих умовах та підлаштування під будь-які умови й потреби технології Agile дозволили змінити систему планування. В таких умовах планування та втілення відбувається маленькими кроками відповідно до змін обставин.

Каскадна модель

Гнучка модель

<https://www.poznaysebia.com/wp-content/uploads/2016/11/postsovetskoe-vysshee-obrazovanie3.jpg>

Математична освітня галузь

Кожен консультант центру формує план свого напрямку на власній сторінці, потім все заплановане об'єднується в спільний план. Корекція плану відбувається залежно від зовнішніх та внутрішніх потреб.

ЦПРПП м. Чорноморська має власний сайт з необхідною для вчителів інформацією <https://www.metodsvit.info/>, сторінку на Фейсбуці <https://www.facebook.com/groups/167936225511621> та низку мережевих спільнот предметного змісту, які працюють у Вайбері. Рекомендуємо Вайбер спільноти для передачі оперативної інформації: для повідомлення часу та місця проведення очної зустрічі для обговорення певної проблеми, надання покликання на google meet - конференцію. Іноді цей канал спілкування використовується для збору оперативної інформації, проведення швидкого опитування, наприклад, під час обрання підручників вчителями, формування творчих груп, визначення цікавої для більшості теми для обговорення.

Окремо для керівників створена спільнота «Керівники ЗЗСО м. Чорноморська» для 59 директорів та їх заступників, консультування яких здійснюється в Google class. Це більш інформаційний ресурс, оскільки масштаби міста дозволяють проводити очні зустрічі – для директорів щосереди, для заступників – щочетверга.

Існують також Google class з таких проблем: «НУШ Інформатика – вчитель», «Інформатика 10А (- учень)», «ІТ в освіті: від теорії до практики», «Інформатика, середня школа», «НУШ. Електронний документообіг», «НУШ. Онлайн сервіси».

ЦПРПП Великомихайлівської СР надає супровід вчителям шести громад, має власний сайт <http://surl.li/urzgx> та сторінку на Фейсбуці <http://surl.li/urzgj>. Свою

<http://surl.li/urykb>

Чорноморський економіко-правовий ліцей #1
Olga Bahireva · 16 червень 2023 р. · 🌐
14 червня відбулася зустріч "Освітнянска кав'ярня "Горнятко педагогічного успіху", який підготував та провів ЦПРПП м.Чорноморська на базі Чорноморського ліцею №2 . 1

Ольга Сагайдак разом з Людмилою Адаменко і ще 5 зараз тут: Чорноморськ - місто вільних людей. · 29 лютий · Chornomorsk · 🌐

29 лютого у Виставковій залі музею ім.Білого відбувся другий тренінг з основ проектного менеджменту для молоді м.Чорноморська.

Цього разу учні Чорноморських ліцеїв 1,2,3 та 7 дізналися про: що таке проектна діяльність, з чого починається проектна ідея, на яку цільову аудиторію треба розраховувати під час реалізації проекту та ще багато чого нового. Потім кожна команда презентувала свої нароби іншим командам.

Тренерка: Ольга Сагайдак, консультантка ЦПРПП, менторка молодіжних освітніх програм та проектів від міжнародних організацій.

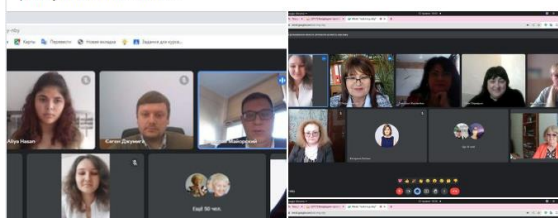
Ведучий-фасилітатор: Максим Лобода, ведучий, шоумен, директор Палацу культури м.Чорноморська.

Проект "Освітній Молодіжний Центр міста Чорноморська Young" реалізується на базі БО "БФ "Польський Дім" м. Чорноморськ за підтримки NGO "Nova Ukraine" та The BUFFET Foundation разом з МО "Чорноморський Молодіжний Простір CHODVIZH".

Центр професійного розвитку педагогічних працівників м. Чорноморська · Людмила Адаменко · 12 травень 2023 р. · 🌐

«Молодь наукою змінює світ»
Міська науково-практична учнівська онлайн-конференція «Молодь наукою змінює світ» відбулася 12 травня 2023 року. Міська учнівська конференція - це подія, яка об'єднує старшокласників з усього міста та надала їм можливість проявити свій науковий потенціал. На конференцію зареєструвалися і взяли участь понад 65 учасників. Серед них учні закладів освіти - учасники різних етапів Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідницьких робіт учнів-членів... Більше

Центр професійного розвитку педагогічних працівників Великомихайлівської СР

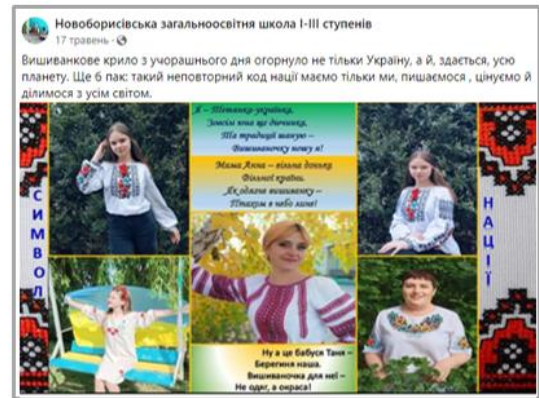
🌐 Загальнодоступна група · 504 учасників

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

діяльність центр проводить через інформування, консультування, проведення вебінарів і семінарів-практикумів.

Інформування проходить у Вайбер-групі, де можна ознайомитися з новинами освіти, заходами ОАНО, добірками методичних порад, рекомендацій, цікавих розробок. *Консультаційна підтримка* спрямована на допомогу вчителям у розв'язанні професійних проблем та набутті навичок. Найбільш ефективним є **консультація на замовлення** з врахуванням специфічних потреб, запитів та обставин кожного вчителя чи навчального закладу. *Онлайн-вебінари та семінари-практикуми* дозволяють учителям бути в курсі останніх досліджень, знайомлять з новітніми методиками та підходами, формують нові професійні контакти, полегшують обмін досвідом, дають можливість отримати відповіді на конкретні питання та розв'язати освітні проблеми.

Започатковано серію *навчальних методичних практикумів (менторська програма)* для вчителів з таких тем: «Формуємо інформаційно-цифрову компетентність із використанням ресурсів для створення інтерактивних книг», «Використання інтерактивних ігор на уроках», «Використання Plickers на уроках», «Використання інтернет-сервісів Learning Apps та WordArt», «Використання штучного інтелекту в роботі вчителя: D-ID», «Всеосвіта: інструментарій сучасного вчителя».

Переваги:

- Додаткова мотивація – можливість користуватись улюбленим гаджетом з навчальною метою.
- Набір карток з певною лексикою (модуль) створює вчитель – помилок не буде!
- На кожній картці є значок динаміка. При натисканні дитина чує, як слово звучить (записано носіями мови!).
- Ці картки зручно носити з собою – адже вони завжди у смартфоні.

Математична освітня галузь

КУ «ЦПРПП» Балтської міської ради надає послуги педагогічним працівникам закладів освіти своєї громади та сусіднім: Піщанської СТГ та Кодимської МТГ. Має власний сайт <http://surl.li/uslsc> та сторінку у Фейсбучі <http://surl.li/usbvd>.

Діяльність реалізується трьома працівниками Центру та менторською службою у складі 15 менторів вчителів навчальних предметів і ментора працівників соціально-психологічної служби, які є педагогами-практиками, педагогами-інноваторами.

Планується робота менторів на півріччя на діагностичній основі: більшість заходів орієнтовані на потреби і вносяться до планів на замовлення педагогічних працівників закладів освіти. Деякі теми тренінгів, майстер-класів, семінарів-практикумів, засідань фокус-груп, інших методичних заходів пропонуються менторами і працівниками Центру, враховуючи інновації в освіті.

Плани менторів розміщуються на сайті КУ «ЦПРПП». Педагогічні працівники самостійно приймають рішення щодо відвідування заходів, а консультації ж ментора можуть отримувати в будь-який час. Організаційна частина предметного спілкування проходить у Вайбер-групах, де вчителі ставлять різноманітні запитання, отримують відповіді, беруть участь в тематичних моніторингах. Якщо запитання повторюються – тема цікавить багатьох, отже слід організувати зустріч у зручному форматі. Дати заходів вносяться в гнучкий (Agile) місячний план, а потреби вчителів постійно уточнюються та максимально враховуються.

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

Інформація вноситься в гнучкий (Agile) місячний план, таким чином потреби вчителів постійно уточнюються та максимально враховуються.

Працівники Центру разом з менторською службою прагнуть працювати в ногу з часом та на випередження. Зокрема з 2020 року розпочата реалізація довготривалого проєкту «Територія офлайн та онлайн: професійне зростання педагогічних працівників», міні-проєкту «Вивчаємо професійний стандарт вчителя: 15 професійних компетентностей»; створення на сайті КУ ЦПРПП предметних електронних кейсів «НУШ. Початковий (базовий) рівні», «Матеріали проведених методичних заходів», в яких накопичуються напрацювання вчителів. Інноваційними за формою та змістом є засідання методичної студії менторів «Навчаємось разом», які відбуваються чотири рази на рік під час канікул і де ментори діляться власними знахідками, досвідом або відвідують тренінги з тим, щоб накопичити цікавий матеріал, з яким згодом будуть знайомити вчителів своєї спільноти.

КУ ЦПРПП є координатором діяльності Балтського освітнього інноваційного хабу, який передбачає обмін досвідом та спільні заходи Балтського педагогічного фахового коледжу та всіх закладів та установ освіти Балтської МР.

В 2023-2024 роках КУ ЦПРПП Балтської МР разом з Кодимською МТГ взяв участь у проєкті DECIDE щодо спільного утримання Центру, що дало можливість покращити матеріальну базу та сприяло покращенню надання методичних послуг.

Математична освітня галузь

В умовах реформування вітчизняної освіти, процесів глобалізації та швидкого розвитку ІКТ вчителю потрібно враховувати нововведення у своїй щоденній діяльності, вносити корективи у застосування попередніх методів роботи, бути спроможним опанувати відповідні вміння, враховувати перспективи використання новітніх методик. У новому професійному стандарті вчителя, який став основою для самооцінювання і планування професійного розвитку педагогів, серед п'яти трудових функцій чільне місце займає функція «безперервний професійний розвиток» [14].

Консультативно-методичний супровід учителів щодо професійного розвитку в тому числі успішно надають обласні інститути післядипломної освіти. Однак для забезпечення високої його якості необхідно постійно досліджувати професійні інтереси учителів та зміни державних вимог, а для залучення вчителів використовувати нові форми організації мережових спільнот.

КЗВО «Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради» системно проводить моніторингові дослідження, спрямовані на визначення актуальних для вчителів фахових питань. Аналіз результатів таких досліджень допомагає у формуванні тематики та змісту курсів в межах підвищення кваліфікації вчителів, дозволяє окреслити низку напрямів роботи з мережевими спільнотами області, дає інформацію про рівень впливу ОАНО та інших методичних структур на розвиток предметно-методичної компетентності вчителів, планування кроків на шляху до саморозвитку.

<https://oano.od.ua/uk/news-2489-9324/>

<https://oano.od.ua/uk/news-2497-9324/>

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

Впродовж 2020-2022 років завідувачкою кафедри методики викладання і змісту освіти ОАНО [канд. пед. наук Папач О.І.](#) та доцентом кафедри, [канд. фіз.-мат. наук Мітельманом І.М.](#) проводилося планові опитування вчителів математики. За вхідним анкетуванням слухачів курсів було виділено кластер з 12 значущих динамічних характеристик методичної компетентності [15].

Аналіз результатів показав, що кількість учасників, які б оцінювали набутий рівень володіння характеристиками як експертний, була надзвичайно малою. Кризові тенденції спостерігалися стосовно вмінь працювати з модельними навчальними програмами для 5-6 класів; організації освітньої діяльності з невмотивованими учнями; забезпечення інтегрованого навчання; володіння цифровими інструментами. Дослідження дозволило на першому етапі зосередити увагу на формуванні груп експертів з найбільш кризових для вчителів питань, та на подальшому їх навчанні через низку фахових проєктів, в тому числі і як тренерів НУШ регіонального рівня.

Опитування сприяло удосконаленню науково-методичної підтримки вчителів та запровадженню програм підвищення кваліфікації «Методичний профіль учителя: проєтуємо разом» та «Професійна мобільність учителя: досвід, вибір, відповідальність».

Моніторинг допоміг визначитися з тематикою та змістом різноманітних методичних заходів фахівців ОАНО, спрямованих на розвиток таких складових методичної компетентності як нормативна, спеціально-методична та технологічна.

2. Уміння працювати з модельними програмами для 5-6 класів				
Відповіді	Педагогічний стаж			
	до 10 років	11-15 років	16-20 років	більше 20 років
А	45	44	43	37
Б	55	56	57	63
В	0	0	0	0

6. Організація освітньої діяльності з невмотивованими учнями				
Відповіді	Педагогічний стаж			
	до 10 років	11-15 років	16-20 років	більше 20 років
А	48,5	62	47,5	38
Б	46	35,5	52,5	61
В	5,5	2,5	0	1

8. Забезпечення інтегрованого навчання				
Відповіді	Педагогічний стаж			
	до 10 років	11-15 років	16-20 років	більше 20 років
А	26	31	17,5	15,5
Б	70	66,5	80	82
В	4	2,5	2,5	2,5

11. Використання цифрових інструментів				
Відповіді	Педагогічний стаж			
	до 10 років	11-15 років	16-20 років	більше 20 років
А	11	22	22,5	19
Б	73	73	77,5	65,5
В	16	5	0	4,5

Математична освітня галузь

У 2022 році було проведено наступне опитування з іншим контингентом вчителів. Його метою було в межах кожної характеристики визначити: досвід роботи з програмами, рівні теоретичної підготовки з цього питання та практичного використання під час власних уроків; оцінку впливу установ різного рівня та підпорядкування, що здійснюють підтримку вчителів в області.

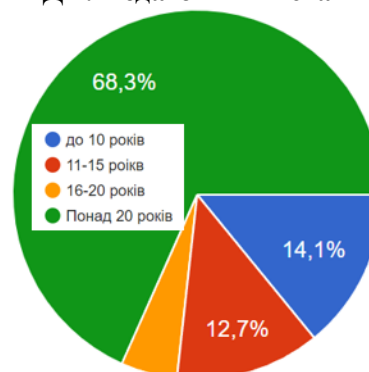
Розглянемо характеристику 2 щодо вміння працювати з модельними програмами з математики для 5-6 класів.

Діаграми 1 та 2 вказують, що більшість опитуваних мають стаж роботи понад 20 років та вищу категорію. Наявність такого досвіду можна спрямувати на розвиток проєктувально-модельовальної складової методичної компетентності для роботи за різними навчально-методичними комплексами.

Діаграма 3 засвідчує, що більше 17% вчителів не мають досвіду роботи з модельними програмами; невеликим є відсоток фахівців експертного рівня. Отже, діяльність мережевих спільнот має бути спрямована на опанування навичок роботи з програмами, зустрічі з авторами програм та підручників, ознайомлення з досвідом вчителів-пілотників.

Діаграма 4 показує невисокий рівень теоретичної підготовки вчителів, оскільки тільки 51% вчителів оцінюють свій рівень роботи з модельними навчальними програмами як достатній. В подальшому робота модераторів зустрічей має бути спрямована на поглиблення розуміння теоретичних позицій в програмах, особливо що стосується форм організації освітньої діяльності учнів та вчителя.

Д 1. Педагогічний стаж

Д 2. Кваліфікація вчителів

Д 3. Досвід роботи з модельними програмами для 5-6 класів

Д 4. Рівень власної теоретичної підготовки

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

Діаграма 5 виявила, що майже 47% вчителів для підвищення професійного рівня готові приймати участь у майстер-класах, семінарах, панельних дискусіях – тобто ймовірно готові до мережевої взаємодії і вважають її дієвою. З числа інших 53% можна шукати майбутніх експертів, які прагнуть зануритися аж до теоретичного рівня розуміння.

Діаграма 6 демонструє готовність впроваджувати новітні підходи та опановані навички у власну професійну діяльність. Лише 46% вчителів оцінюють рівень своїх зусиль як достатній, у інших 54% практична імплементація не системна, її рівень оцінюється як середній та нижче. Постає питання професійної мотивації, яка б допомогла вчителям апробувати опановані навички та закріплювати їх своїй педагогічній діяльності. Актуальним є розвиток саморефлексії, розширення педагогічного інструментарію на основі діяльнісного та компетентнісного підходів, формування професійних цінностей та установок гуманістичного характеру.

Діаграми 7, 8 та 9 вказують на рівень позитивного впливу установ різного рівня та підпорядкування, що здійснюють підтримку вчителів в області. Найбільший ступінь довіри на обласному рівні мають ОАНО – 95% та місцеві ЦПРПП – 92%. Рівень позитивного впливу внутрішкільної системи забезпечення якості освіти та методичної інфраструктури закладів освіти респонденти оцінити на 91%. Це вказує, що існує потреба на консультативно-методичний супровід закладів загальної середньої освіти. Така діяльність може стати спільною для ОАНО та ЦПРПП.

Д 5. Серед джерел якісної теоретичної інформації я віддаю перевагу

Д 6. Рівень практичної імплементації (повнота/систематичність використання потенціалу від час уроків)

Д 7. Рівень позитивного впливу підвищення кваліфікації в системі післядипломної педагогічної освіти

Математична освітня галузь

Для забезпечення супроводу вчителів області КЗВО [«Одеська академія неперервної освіти Одеської обласної ради»](#) щорічно проводить низку заходів, які допомагають орієнтуватися в сучасній е-дидактиці, показують як можна поєднувати традиційні та інноваційні засоби розвитку професійних компетентностей. Ці заходи не лише сприяють виконанню інформаційних, комунікативних, освітніх, методичних і дидактичних завдань, але й є важливими для згуртування предметних мережевих спільнот. Завдяки ним ОАНО отримує зворотний зв'язок, виявляються особистісні ставлення та ціннісні орієнтири вчителів.

Враховуючи результати опитування впродовж 2023/2024 навчального року консультативно-методичним супроводом в першу чергу забезпечувалися вчителі математики, які навчали учнів 5-6-х класів, та вчителі математики пілотних закладів, які навчали учнів 7-х класів.

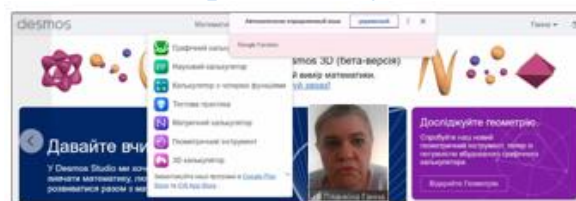
Найчастіше для роботи з мережевими спільнотами вчителів математики використовували такі форми роботи як практичний онлайн інтенсив, дискусійні простори та засідання педагогічних студій.

Практичний онлайн-інтенсив планується як серія виступів педагогів-практиків, об'єднаних спільною темою. має суто практичний характер та направлений на збільшення кількості навчальних інструментів у арсеналі вчителя. Його мета – навчити навичкам, притаманним сучасному вчителю, щодо використанням цифрових технологій та мобільних пристроїв для продуктивної взаємодії з учнями.

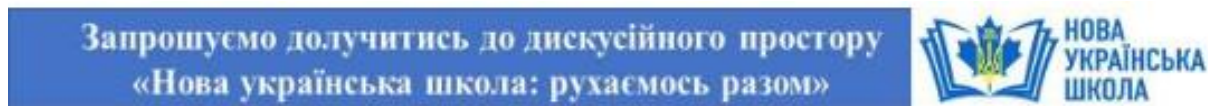
<https://itschool.oano.od.ua/uk/site/interviu.html>

<http://surl.li/ujron>

<https://oano.od.ua/uk/news-2401-9324/>

ТРЕК 2. «Базове предметне навчання: поступ вчителя та учня»

Теми для обговорення:

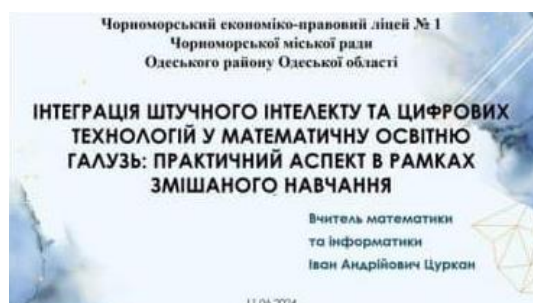

<https://itschool.oano.od.ua/uk/site/diskusiinii-prostir-.html>

Мета *дискусійних просторів* - побудова конструктивного діалогу та спільної роботи для ефективної реалізації освітньої реформи. Їх завдання: *визначення* актуальних питань шкільної реформи, які можуть впливати на розвиток регіональної освіти; *створення* екологічного освітнього середовища; *обговорення* та *аналіз* наукових підходів, методик, ініціатив для професійного зростання; *розвиток* механізмів співпраці для реалізації освітніх ініціатив; розгляд можливостей оцінювання як цінності освіти.

Французький філософ Ж. Бодрійяр ще у 1983 році стверджував, що парадигма відчуження ХХ ст. змінилася епохою «з'єднань, контактів, торкань, зворотного зв'язку та всезагального інтерфейсу» [16].

Мережеве суспільство призводить до зміни соціальної організації, просторові спільноти заміщуються мережевими. Людина стає більш інтегрованою в усі царини життєдіяльності [17].

<http://surl.li/ujwlk>

Використані джерела:

1. Деякі питання професійного розвитку педагогічних працівників. Постанова кабінету міністрів України від 29 липня 2020 р. № 672. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/672-2020-%D0%BF#Text>
2. Коваленко В.О. Філософія освіти у спадщині Дж. Дьюї // *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2011. № 10. С.244-249. URL: <https://moodle.ndu.edu.ua/file.php/1/NaykZap2010N11/vzd/vzd2.pdf>
3. Сокол І.М. Віртуальні педагогічні спільноти як платформа для саморозвитку педагогічних працівників. URL: https://virtkafedra.ucoz.ua/el_gurnal/pages/vyp11/4/sokol.pdf
4. Фуллан Майкл. Сили змін: вимірювання глибин освітніх реформ / Майкл Фуллан [Переклад з англ. Г. Шиян, Р. Шиян. Львів: Літопис, 2000. 269 с. URL: <https://kpdu.fpsp.npu.edu.ua/studentska-naukova-robota/5-fenomen-osvitnikh-zmin-v-rozuminni-maikla-fullana>
5. Литвинова С.Г. Віртуальні спільноти у дослідження зарубіжних вчених// *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. №5 (31). URL: <http://www.journal.iitta.gov.ua>
6. Схема організації мережевої взаємодії вчителів. URL: https://grupaodnodumziv.blogspot.com/p/blog-page_18.html
7. Федоренко О. Професійні спільноти вчителів в Україні: від територіальних груп до онлайн-форматів. URL: <http://surl.li/uiikk>
8. Kwakman Kitty. Factors affecting teachers' participation in professional learning activities // *Teaching and Teacher Education*. Volume 19, Issue 2, February 2003. P. 149–170. URL: <http://surl.li/uskyb>
9. Lomos Katalina, Roelande H & Roel J. Bosker. Professional communities and student achievement – a meta-analysis // *School Effectiveness and School Improvement An International Journal of Research, Policy and Practice*. Volume 22, Issue 2. 2011. P, 121–148. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09243453.2010.550467>
10. Головіна Ольга. Якими мають бути центри професійного розвитку педагогів: нові завдання й функції. URL: <http://surl.li/uskxw>
11. Новик І., Венгловська О. Професійні спільноти педагогічних працівників: брошура до Типової програми підвищення кваліфікації керівників і педагогічних працівників центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Київ. УІРО. 2023. 15 с. URL: https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/broshura_2_profesijni_spilnoty_pedagogichnyh_pracziv_nykiv.pdf
12. Андрощук І. М., Каменщук Т. Д., Карандій В. А., Кипиченко Н. С., Косенчук О. Г., Софій Н. З., Федоренко О. Ф., Чернікова Л. А. Супровід діяльності центрів професійного розвитку педагогічних працівників: керівництво для тренерів: навч.-метод. посібник. Київ. 2021. 132 с. URL:

Модуль 5. Інтеграція спільнот: дієві практики, інструментарій підтримки та мотивації

<https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/4518/pravyloaoformlennyaspyskuvykorystanyhdzherel.pdf>

13. Яковишина, Т. В. Agile-методологія як чинник модернізації сучасного освітнього простору // *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2018. Вип. 19. Т. 2. С. 217–223. URL: http://www.aphn-journal.in.ua/archive/19_2018/part_2/44.pdf
14. Кипиченко Н., Софій Н., Федоренко О. Професійні спільноти вчителів: із чого почати і куди рухатися. Педагогічна освіта: теорія і практика. Психологія. Педагогіка. № 38(2). 2022. С.51–56. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/347/436>
15. Мітельман І.М., Папач О.І. Деякі динамічні характеристики методичної компетентності вчителя в контексті післядипломної освіти *Актуальні питання природничо-математичної освіти* : збірник наукових праць Сумського державного педагогічного університету імені А. С. Макаренка. Випуск 1 (19). Суми, 2022. С. 140–150. DOI 10.5281/zenodo.6630533. URL: https://appmo.sspu.sumy.ua/wp-content/uploads/2022/06/appmo_119_2022.pdf
16. Baudrillard J. Ecstasy of Communication. Tr. J. Johnston // *The Anti-Aesthetic. Essays on Postmodern Culture*. Ed. Н. Foster. Port Townsend, 1983. P. 126–133.
17. Гурова І.В. Мережеве суспільство як новітній глобальний проєкт розвитку людства. С.41–66. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-262-3-3> URL: <http://surl.li/uskyf>
18. Кипиченко Н., Федоренко О. Консультуємо та створюємо професійні спільноти: путівник для консультантів центрів професійного розвитку педагогічних працівників. Київ, 2022. 42 с. URL: <https://bit.ly/3WHj3AS>
19. Малицька І.Д. Феномен віртуальних освітніх спільнот у системах освіти зарубіжних країн: підходи до визначення понять // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2012. № 4 (30). URL: <http://www.journal.iitta.gov.ua>
20. Осадчий В.В. Мережеві педагогічні співтовариства як засіб удосконалення професійної підготовки вчителів // *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2010. № 4 (18). URL: <http://www.ime.edu-ua.net/em.html>
21. Освітні портали України URL: <https://sites.google.com/site/osvitnires/osvita/osvitni-portali>